

Romfarere slippes ut etter 520 døgn

Seks menn har vært innesperret i 17 måneder på en simulert ferd til Mars. – En enorm bragd, sier bergensforskeren som undersøker deres psykiske helse.

Tips oss! Telefon: 22 80 85 80 | tips@abcnyheter.no

Tekst: Målfrid Bordvik / ABC Nyheter

Torsdag 03.11.2011, kl. 23:20

I juni i fjor lot seks menn seg sperre inne i en trang modell av et romskip helt uten vinduer på en parkeringsplass i Moskva. Her har de levd under samme forhold som om de var på en virkelig romferd til Mars.

Den siste tiden har romskipet hatt «kurs mot jorden», og fredag er ferden endelig over. Da skal mennene få møte familie og venner etter lang tid i isolasjon.

Målet med «ferden» er å få svar på om menneskene kan klare den enorme mentale belastningen med fullstendig isolasjon under oppdagerferden fra Mars og tilbake.

- At forsøket ble gjennomført er i seg selv en suksess. Et så langt forsøk har aldri noensinne vært gjennomført. Det er en enorm bragd og flott prestasjon av disse seks personene som har vært innelåst så lenge, sier professor og ekspert i romfartpsykologi ved Universitetet i Bergen, Gro Mjeldheim Sandal, til ABC Nyheter.

Hun leder en internasjonal forskergruppe som kartlegger de psykologiske utfordringene reisen byr på for deltakerne.

Ingen måtte avbryte

- Vi har ikke fått dataene våre enda, så det er for tidlig å trekke bastante konklusjoner om hva som vitenskapelig har kommet ut av det. Men det ser ut til at besetningen har vært velfungerende på mange måter. De rapporterer selv at situasjonen ikke har påført dem betydelig grad av stress, sier Sandal.

Forskerne har ikke sett tegn til psykologisk sammenbrudd hos deltakerne, og ingen har heller måtte trekke seg av andre grunner.

- Dette viser at folk kan gå gjennom en så lang isolasjon. Men samtidig er dette bare én gruppe, understreker Sandal.

Fredag reiser hun til Moskva for å møte romfarerne og intervjuer dem. Deretter kan hun og kollegene begynne analysearbeidet.

Se video: [Hilsen fra verdensrommet](#)

Blir man mer like?

- Vi er spesielt opptatt av å finne ut hva som skjer med folk som lever så tett sammen over så langt tid. Blir de mer og mer like i måten å tenke på, eller vedvarer forskjellene som vi observerte i begynnelsen?

- Dette kan ha betydning for hvordan de løser komplekse oppgaver der det er viktig med mangfold i perspektiver og synspunkter. Hvis konformitetspresset blir for sterkt kan det gjøre at den enkelte blir tilbakeholden med å uttrykke uenighet, og det kan ha fatale konsekvenser i sikkerhetskritiske situasjoner, sier professoren.

Romfarerne har møtt mange utfordringer underveis. I starten var det flere av dem som slet med søvnproblemer. Etter hvert som romskipet har «beveget» seg lenger bort fra jorden har det dessuten blitt vanskeligere for mennene å holde kontakt med familie og bakkemannskaper på grunn av forsinkelser i kommunikasjonen.

- Når de ønsker kontakt med folk i kontrollrommet har de måtte vente i mangfoldige minutter på respons når den simulerte avstanden til jorden har vært på det lengste. Det som skiller en reise til en internasjonal romstasjon fra en reise til mars, er at man stadig kan konsultere og rådføre seg med folk på bakken. Det kan man ikke på vei til mars og det har man prøvd å simulere så reelt som mulig.

Les også: [Kinas vei mot egen romstasjon](#)

Her kan du selv se romfarerne fortelle om oppholdet i sin siste videodagbok:

(Artikkelen fortsetter under videoen)

- Tøffe tak

For at besetningen ikke skal drukne av kjedsomhet har de blitt overrasket med spesielle hendelser, som å få feire Halloween og nyttårsaften og å håndtere krisesituasjoner som brann og strømbrudd. I tillegg har mennene hatt tilgang til dataspill, filmer, bøker og treningsapparater. De seks mennene har måtte leve tett og har bare hatt små kabiner hvor de har kunnet trekke seg tilbake.

- Det har vært mange tøffe tak for besetningen, som har hatt et tett tidsskjema med over 105 ulike eksperimenter som skal utføres. En del av testene har vært teknisk vanskelige eller ubehagelige, som for eksempel å måtte sove med elektroder festet på hodet.

Sandal har fulgt besetningen gjennom videodagbøker og observasjon. Hun har blant annet observert dem under måltider for å se hvem som deltar i samtalen og hvem som eventuelt melder seg ut - som et ledd i de mange psykologiske testene.

Se også: Utrolige polarlys-bilder fra rommet

Hemmelig lønn

- *Hva venter dem nå?*

- Først og fremst et svært presseoppbud. Så skal de gjennomgå massevis av tester, undersøkelser og intervjuer før de skal tilbakeføres til det vanlige livet. Det kan være en tøff overgang for mange, både det å komme tilbake til krav og forventninger, men også det at familien kan ha forandret seg.

Det er hemmelig hva de seks romfarerne har fått betalt for å være innestengt i 520 dager, men det er ingen tvil om at kompensasjonen er god.

På [ESAs hjemmeside](#) kan du se videoer og bilder, lese dagbøkene til besetningen og få mer informasjon om romferden. Her kan du også [se direkteending](#) idet luken åpnes og mennene kommer ut fredag formiddag.

FORSKER PÅ ROMFARERE: Gro Mjeldheim Sandal drar til Moskva for å intervju mennene som har vært innesperret i halvannet år. Foto: Universitetet i Bergen